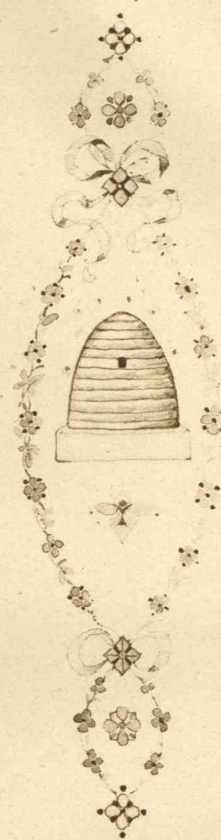
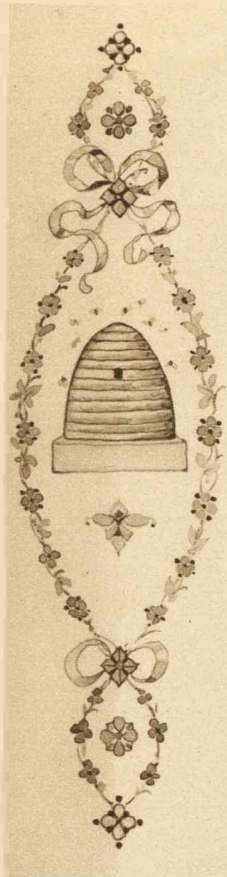

PANORAMA

HIC EST ANNUS

HET DAMRAK TE AMSTERDAM MET HULPGEBOUW VAN DE BIJENKORF.

STEEDS HET NIEUWSTE OP HET GEBIED VAN DAMESMODE EN CONFECTIE.

KWALITEIT GOED. SORTEERING GROOT. PRIJS BILLIJK.

AMSTERDAM.

MAGAZIJN DE BIJENKORF.

DAMRAK.

Bon Ton

CORSETS

Overtreffen

verre alle Maatcorsets in
pasvorm, kwaliteit en af-
werking en zijn daarbij
veel lager in prijs.

Weigert iederen namaak!

TER KENNISMAKING

Ons weekblad presenteert zich thans voor het eerst aan het Nederlandsche publiek en aan de Vlaamsche broeders en zusters van het taalverwante België, van de Nederlandsche bezittingen en koloniën en van Zuid-Afrika. Het hoopt een vriend van den huize te worden, niet maar zoo een losse kennis, die van tijd tot tijd eens een bezoek brengt, maar een die eengeregelde en gaarne geziene gast is.

Dit, maar ook de tijdsomstandigheden waarin „Panorama” verschijnt, leggen zekere verplichtingen op.

Het weekblad komt immers in het midden van het jubeljaar, het jaar waarin het Nederlandsche volk zich beijvert om aan de wereld te toonen hoezeer een eeuw van onafhankelijk volksbestaan van invloed is geweest op de ontwikkeling van kunst, wetenschap, handel, nijverheid, scheepvaart, landbouw en andere takken van volkswelvaart, welke hoogte van cultuur het vrije volk heeft bereikt.

Het spreekt wel vanzelf dat het er dus mede op aankomt te bewijzen, dat de graphische kunst niet heeft stilgestaan, integendeel dat ook ten onzent op dit gebied de meest moderne werkwijzen toepassing vinden. Daarom, men kan het aanstonds zien, is ons kleed splinternieuw en fraai. „Panorama” wordt saamgesteld volgens een geheel nieuw procédé van illustratiedruk, de koper-diepdruk, en geen ander bekend procédé is in staat om den rijkdom van tinten, de fijnheid van details aldus weder te geven, bij een snelheid van bewerking die tot nu toe ongeëvenaard is en zonder dat het gebruik noodig is van het glimmend en voor de oogen altijd min of meer hinderlijke kunstdrukpapier.

Wat den inhoud betreft zal naar groote verscheidenheid worden gestreefd. De wereldgebeurtenissen zullen worden uitgebeeld. Populaire wetenschap, sport, kunst, modes zullen hun deel krijgen. Volwassenen en kinderen zullen in „Panorama” iets van hun gading vinden. En het streven naar actualiteit zal, bij strikte godsdienstige en staatkundige onzijdigheid nooit ontaarden in een zucht naar het sensationeele.

Elke week wordt een gedeelte van een goeden roman, in boekdruk, bijgevoegd. Aan de novellistische bijdragen, oorspronkelijk als vertaald, zal zorg worden besteed.

Met deze voornemens bezielde zenden uitgevers en redactie dit proefnummer van „Panorama” de wereld in.

Moge de kennismaking leiden tot duurzame vriendschap.

UITGEVERS EN REDACTIE.

1813

1913

Het Panorama

GEILLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, LEIDEN

ooo

PRIJS BIJ NUMMERVERKOOP $\frac{10 \text{ CENT}}{20 \text{ CENTIMES}}$ PER NUMMER

ABONNEMENTEN f 5.20 PER JAAR

Adres voor Administratie en Redactie:
DOEZASTRAAT 1, LEIDEN, TELEFOON No. 1.

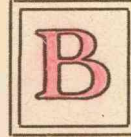

Haagsche Tentoonstellingen in wording

EEN KIJKJE OP DE LANDBOUWTENTOONSTELLING IN VOGELVLUCHT; DE GEBOUWEN
NADEREN HUN VOLTOOIING.

Zie voor beschrijving nevenstaande mededeelingen.

ezwaarlijk kan men zich voor een tentoonstelling een schooner omgeving denken dan die welke het deel is van de groote landbouwtentoonstelling, welke, onder het voorzitterschap van Z. K. H. den Prins der Nederlanden,

wordt ingericht op het groote terrein aan de Nieuwe Parklaan te Scheveningen, door de gemeente daarvoor afgestaan en geheel in gereedheid gebracht.

Aan de eene zijde is het terrein als verzonken tusschen heuveltjes, aan den anderen kant heeft het de fraaie begrenzing van het kanaal naar Scheveningen en den achtergrond van de Boschjes.

Holland zal hier aan vreemdeling en landgenoot toonen tot welken graad van ontwikkeling moderne opvattingen, wetenschappelijken zin en steeds hooger opgevoerd onderwijs het land- en tuinbouwbedrijf en de veeteelt hebben gebracht.

Sedert vele maanden hebben een aantal commissiën zich bezig gehouden met de voorbereiding dezer tentoonstelling en naar ons werd medegedeeld is daarbij een stelsel gevolgd, dat eenigermate afwijkt van dat hetwelk bij vroegere dergelijke tentoonstellingen werd toegepast, in zoverre bijvoorbeeld minder individueele inzendingen zullen plaats hebben dan wel provinciale. Dit geldt, zegt men ons, zoowel het viervoetige als het pluimvee.

Uit den aard der zaak gaat het niet aan om reeds nu te vertellen van al wat er op het gebied van land- en tuinbouw, zuivelnijverheid, de zoetwatervisscherij, het ijmkerbedrijf enz. te zien zal zijn. Een dergelijke tentoonstelling, mede in den Haag, op het Malieveld, gehouden, ligt nog niet zoo heel veel jaren achter ons en heeft een zoo voortreffelijken indruk achter gelaten, dat de inrichters der nieuwe tentoonstelling wel hun uiterste best zullen gedaan hebben om te bereiken dat de indruk zal worden bevestigd, zoo mogelijk nog sterker zal zijn. Men herinnert zich van de vroegere tentoonstelling de belangwekkende inzending van het Departement van Landbouw; die zal ook thans stellig niet ontbreken.

Wij wenschen deze tentoonstelling van geheel harte toe, wat alle ondernemingen van dezen aard zoozeer behoeven: mooi weer! Dan komt het druk bezoek vanzelf.

De Nationale en Internationale Tentoonstelling voor Sport en Toerisme, kortweg Nitst genaamd, die in de maand Juli wordt geopend, belooft een bijzonder nummer te zullen worden op het algemeene vaderlandsche feestprogramma, zoowel voor vreemdelingen als landgenooten die de hofstad zullen gaan bezoeken.

De Tentoonstelling zal gehouden worden in de Zalen van het Koninklijk Zoologisch Botanisch Genootschap, in de wandeling de „Tuin” genoemd, terwijl bovendien het daarlans gelegen deel van den Benoordenhoutscheweg en een aangrenzend stuk van het Haagsche Bosch in gebruik genomen zijn.

Naar men hoopt zullen de volgende groepen tegenwoordig zijn:

- I. Sport in het algemeen en lichamelijke opvoeding.
- II. Rijsport (sportief en commercieel).
- III. Schietsport (uitgezonderd jacht).
- IV. Wielersport (sportief en commercieel).
- V. Watersport.
- VI. Sneeuw- en Ijssport.
- VII. Jachtsport.
- VIII. Visscherijsport.
- IX. Luchtvaart.
- X. Voorwerpen, geschikt voor Eereblijken of Belooningen bij Wedstrijden
- XI. Toerisme.
- XII. Automobilisme.
- XIII. Reisverkeer.
- XIV. Reis- en Sportlitteratuur.
- XV. Reisuitrusting en Sportkleeding.
- XVI. Hôtélwezen (Voedingsmiddelen, kookkunst en verpleging, hôtélinrichting).
- XVII. Voorwerpen van kunst en kunstnijverheid.
- XVIII. Retrospectieve Afdeeling (Geschiedenis van het Nederlandsch Sport- en Reiswezen).

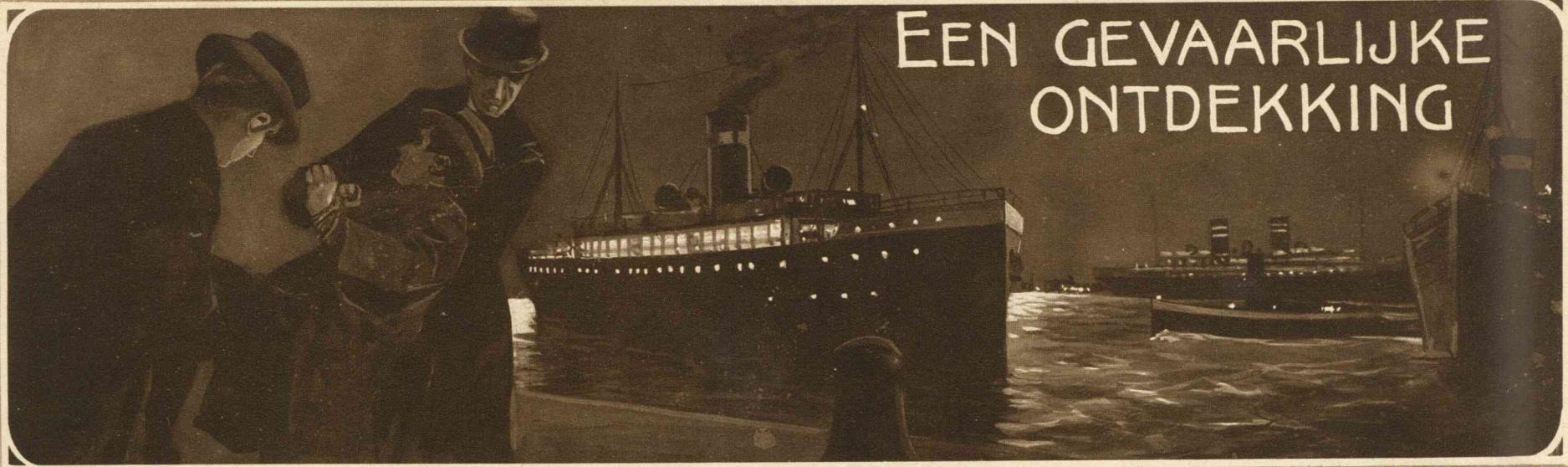
De aantrekkelijkheid der tentoonstelling zal verhoogd worden door het thans voor elke expositie onmisbaar geworden Lunapark, op een aangrenzend groot, des avonds rijk verlicht terrein, waar o. m. Hagenbeck's befaamd wilde beestenspel standplaats zal krijgen.

DE HOOFDINGANG VAN DE N. I. T. S. T.

(daarneven liggen de bureaux van het Tentoonstellingsbestuur).

Zie voor beschrijving nevenstaande mededeelingen.

Een noodlottige Uitvinding.

(Uit het Engelsch van J. MORTON LEWIS.)

Voor een professor was Steinway bepaald een jong en levenslustig man. Niemand, die met hem kennis maakte in den weinigen vrijen tijd, dien hij zich veroorloofde, kon zich voorstellen dat deze man, die nauwelijks dertig jaar leek en de volle frischeheid der jeugd scheen te bezitten, de wereldberoemde geleerde was. Descheikunde, in het bijzonder, het vervaardigen van ontplofbare stoffen, was zijn speciaal studievak. De kennis door anderen eerst na jaren verkregen, was hem een tweede natuur en vormde een integreerend deel van zijn vernuft. Hij bezat een zekere handigheid of beter een gewaarwordingsvermogen, dat hem in staat stelde zijn proefnemingen langs succesvolle banen te leiden. Waar anderen aarzelden of niet slaagden, daar overwon hij, vaak onbewust, als door een geheime macht geleid, de hinderpalen, door Natuur aan elken voortvarende gesteld, die zich van haar geheimen wil meester maken.

Steinway was vrijgezel. Buiten zijn laboratorium leefde hij vroolijk en onbekommerd en handelde vaak naar de ingevingen van het oogenblik. Hij voerde een leventje als een bohemien, in den waren zin van het woord. Hij had behoefte aan afwisseling; dagelijksche sleur was hem een gruwel en werkte verlamdend op zijn werkkracht en verbeelding.

Op een avond zat hij, na volbrachte dagtaak in zijn studeerkamer te lezen, ontspanningslektuur. Hij had een detective-verhaal gekozen. Steinway had voor dergelijke verhalen een voorliefde, bijna grenzende aan passie.

Juist klokslag negen uur kwam zijn bediende de kamer binnen met een telegram in de hand.

„Dit is zoo juist gekomen, meneer!”

„Dank je! Ik hoorde je niet kloppen”.

Steinway scheurde de enveloppe open. Het telegram was geteekend „Lorriquer” en behelsde de volgende woorden: „Kom terstond bij mij. Heb ongeluk gehad!”

Lorriquer was een oud vriend, een kamergenoot uit zijn studententijd. Hij woonde aan de tegenovergestelde zijde van het weiland, een afstand van tien minuten. Steinway zag dat het telegram een half uur geleden was aangeboden aan het Barnes-postkantoor en verwonderde er zich ten zeerste over, waarom zijn vriend hem niet liever direct een boodschap gestuurd had, in plaats gebruik te maken van het in dit geval omslachtige telegram-systeem.

Nochtans, hij stond op, ging naar de vestibule, trok zijn overjas aan en zei tot zijn huishoudster: „Ik ben plotseling geroepen bij mijnheer Lorriquer, en kom vanavond mogelijk niet vroeg thuis. Doe in allen geval de deur niet op den grendel als het laat mocht worden”.

Hoe vroeg nog in den avond, was het veld verlaten, toen hij het dwars overstak. Laat in November, joeg een koude wind hem in het gezicht. Hij wandelde intusschen in de duisternis voort met de zekerheid van een man, die den weg kent. Om tijd te winnen, verliet hij den hoofdweg en stak dwars het grasveld over. De maan was nog niet te zien en behalve eenige sterren was de lucht donker. Aan weerszijden naderden hem schaduwen van naakte boschjes en onder zijn voeten kraakten de doode twijgjes.

Onderwijl peinsde Steinway welk ongeluk zijn vriend getroffen mocht hebben en begreep hij nog steeds niet, waarom deze een telegram en geen boodschap gestuurd had. Kennissen had Steinway genoeg, ware vrienden slechts één, den man die hem het telegram zond; geen wonder dat hij zich haastte bij hem te komen.

Vlak voor hem rees een dicht boschje bremstruiken voor hem op. Het kwam zwart uit in de duisternis. Hij had het juist bereikt en verdween in zijn schaduw als een andere nog donkerder schaduw hem naderde en daarna nog een. Hij hoorde een stem snel iets zeggen in een vreemde taal, een arm werd om zijn hals geslagen en hij achterover getrokken, en tegelijkertijd voelde hij iets tegen zijn neus drukken, iets dat een ziekelijk luchtje had. Hij herkende het vóór hij het bewustzijn verloor: „chloroform” murmelde hij nog even.

Toen hij eindelijk uit zijn verdooving ontwaakte, was het eerste wat hij zich bewust werd, een vaag gevoel van in beweging te zijn. Rond ziende bemerkte hij dat hij in een gesloten rijtuig zat, dat zich met grooten spoed voortbewoog.

Vervolgens bemerkte hij dat hij aan handen en voeten gebonden was. Tegenover hem zaten twee mannen. Het waren ongetwijfeld beschaafde lieden, doch klaarblijkelijk vreemdelingen. Zij waren beiden nog jong doch mannen van groote fysieke kracht. De langste van de twee boog zich voorwaarts.

„Professor Steinway,” zeide hij in onberispelijk engelsch, „ik moet mij verontschuldigen voor het ongerief, dat we u veroorzaken.

„Steinway lag in zijn volle lengte op de zitplaats. Hij werkte zich op in een zittende houding. „Wat in 's hemelsnaam, voeren jellui in het schild? Wat ben-je van plan.

„We voeren U naar Southampton!”

„Southampton?” Steinway keek verbaasd op. „Waarvoor?”

„Dat zult U zien als we er zijn;” het was de andere man die antwoordde. Zijn stem klonk hard en bijna dreigend.

„Maar mijn vriend, die in gevaar is!” Plotseling werd Steinway alles duidelijk. „Dus, dat was een leugen, verzonnen om mij op de weide te krijgen.”

„Zeg liever, een ander compliment, eveneens een beetje slecht uitgedrukt!”

Steinway zag hen woedend aan. „Als ik slechts vrij was, dan zou ik u, heeren, een compliment toedienen, dat ge niet zoo gemakkelijk vergeten zoudt.”

Wederom dezelfde beminnelijke, opdringerige glimlach.

„Dit was de reden, waarom we de vrijheid namen u zoo secuur mogelijk te binden.”

Het accent der beide mannen verraadde zoo duidelijk hun nationaliteit, dat Steinway ging begrijpen om welke reden hij naar Southampton vervoerd werd.

Eenige weken te voren had hij met de Engelsche regeering onderhandelingen aangeknoopt, betreffende een nieuw ontplofingsmiddel dat hij had uitgevonden, een middel, waarvan experts getuigden, dat het een geheelen ommekeer zou veroorzaken in het moderne oorlogsmaterieel. De proefneming was ver boven zijn stoutste verwachtingen geslaagd en hij wachtte nu nog slechts op de eindbeslissing van het Ministerie van Oorlog, toen hij plotseling overrompeld en opgelicht werd.

„Dat beteekent oorlog,” zei hij toornig.

„Laat ons hopen van niet,” antwoordde de eerste spreker, „doch als dat het geval is, dan vertrouwen we dat voordat het eerste schot gelost is, wij u zullen hebben kunnen bewegen ons uw wondervol geheim te onthullen.”

„Ah!” Steinway leunde zoover mogelijk voorwaarts. „Ik zie je liever verdoemd.”

In volkomen duisternis bereikten ze Southampton. Het rijtuig reed recht naar de havenplaats waar een klein stoomjacht lag. Steinway zag dat het op stoom lag en aan de beweging aan boord, dat het gereed was om onmiddellijk te vertrekken. Zijn gedachten werkten snel. Sinds hij handen noch voeten bewegen kon, lag zijn eenige hoop op redding in een luiden schreeuw om hulp als hij aan boord gedragen werd. Zijn hart zonk hem evenwel in de schoenen, toen hij zag, dat de grootste van zijn begeleiders zich naar hem vooroverboog, een haastig gevormden prop in de hand.

„Het spijt me, professor, doch het is slechts voor een paar minuten. Zoo dadelijk zijn we aan boord en daar zullen we u bevrijden.” Het volgende oogenblik was de prop in zijn mond.

Hij werd uit het voertuig getild en haastig over een loopplank gedragen; die bij hun nadering van het schip op de wal was gelegd. Hij deed voor het laatst een ernstige poging om los te komen, doch wat kan één man, stevig gebonden, uitrichten tegen drie, in het volle gebruik van hun kracht. Hij was dan ook weldra op het jacht gedragen, de loopplank werd weggenomen, een luid bevel klonk van de commando-brug, er werd ergens een bel geluid en de schroef begon te werken.

Steinway werd in een hut gebracht en de deur achter hem gesloten. De hut waarin hij gevangen zat was goed, zelfs weelderig gemeubeld. Een paar kleine kijkgaten gaven uitzicht op de zee en gaandeweg zag hij de lichten van Southampton verdwijnen als het voorbijvloeiende water. Eerst nadat zij ruim een uur onder weg waren, werd zijn eenzaamheid verbroken.

Plotseling hoorde hij het omdraaien van een sleutel en de deur werd geopend. De grootste van de twee overrompelaars trad de kajuit binnen. Hij snelde naar de rustbank waarop Steinway lag en sneed zijn banden door.

„Professor,” zei hij, „ik heb mij van, te voren veront-

schuldigd, ik moet het nu nogmaals doen. Ik ben Kapitein von Arnheim!”

„Van het duitsche leger,” vervolgde Steinway.

Von Arnheim boog. „Gij zijt op dit oogenblik de gast der Duitsche Regeering.”

„Een zeer onvrijwillige gast. Uw regeering zal er nog wel eens van hooren als ik weer in vrijheid gesteld ben. U zult ondervinden dat het een gevaarlijke onderneming is, een engelsch onderdaan te overvallen en tegen zijn wil gevangen te houden.”

Von Arnheim had een wijze van doen, die te gelijker tijd vermakelijk en innemend was. „Ik hoop, dat het niet altijd tegen uw wil zal zijn,” antwoordde hij.

„Wat bedoelt u hiermede?”

„Het behoort niet tot mijn opdracht u alles in bijzonderheden mee te deelen; doch de heele geschiedenis is een handelszaak. We zullen u niet lang gevangen houden. U kunt Duitschland weer binnen 24 uur verlaten, zoo u wilt, als een rijk man, als een man zoo gefortuneerd dat duizenden u zullen penijden.”

Professor Steinway ging recht op den man af.

„Ik begrijp u volkomen,” zeide hij, „en ieder Engelschman zal mij verachten en vervloeken als een verrader.”

Kapitein von Arnheim maakte een beweging. „Professor Steinway,” zeide hij, „laat ons niet verder hierover redkavelen. Geloof mij, ik voldoe slechts aan de mij gegeven orders, door te doen zooals ik deed. Gedurende zes en dertig uur zijn we reisgenooten; ik zou gaarne willen, dat we vrienden waren.” Hij stak hem zijn hand toe. „Ik wil deze zes en dertig uren zoo hartelijk mogelijk voor u zijn.”

Hij bezat een beminnelijkheid, die de meeste menschen ontwapenden; Steinway nam de hem aangeboden hand.

„Zoo is 't goed,” zei von Arnheim. Hij nam plaats in een armstoel tegenover Steinway, en drukte op een tafelbel. „Drinkt u champagne,” vroeg hij, „of rijnwijn? We hebben een heerlijk oogst Hochheimer aan boord. Weet ik het niet?” lachte hij.

Gedurende de zeereis deed kapitein Von Arnheim al het mogelijke om den tijd gezellig door te brengen. Inderdaad, de reis zou ongetwijfeld zeer aangenaam zijn geweest, als Steinway niet zijn woede in bedwang had moeten houden, tot hij den man zou ontmoeten, die de schuld van dit alles was. Eindelijk nog achttien uren reizen in een gesloten spoorwegcoupé, een korte rust en hij stond voor den bewerker van zijn gevangenschap: Kolonel Hanmetz.

Kolonel Hanmetz was een Germaan met een aggressief karakter. Zijn vaderlandsliefde dreef hij tot het uiterste, was bij hem een fanatisme. Zijn zorg voor het welzijn van zijn vaderland heerschte bij hem boven alles.

Steinway werd geleid in een spaarzaam gemeubeld vertrek in de vesting Mannstadt. Een eenvoudige houten tafel, dito stoelen en een houten brits als bed was het geheele ameublement. De beide vensters waren klein, hoog en secuur met traliën afgesloten.

Daar kwam kolonel Hanmetz hem bezoeken. Voor een oogenblik maten de beide mannen elkander met de oogen.

„Zijt gij de man die de vermetelheid heeft gehad mij op te lichten en hier gevangen te zetten?” riep Steinway woedend uit.

„Die ben ik!” De kolonel was onverstoortbaar.

„Om welke reden?”

„Omdat u zoo gelukkig geweest zijt, een nieuwe ontplofbare stof uit te vinden, die een ommekeer zal teweegbrengen in de oorlogstoerusting.”

„Dit is zoo. En daarom breng je me hier — als gevangene. Als mijn Regeering er van hoort...”

De kolonel staarde hem aan als een steenen beeld. „Uw regeering zal hiervan niets hooren. Ik heb al mijn voorzorgen genomen. Professor, ik ben een man van weinig woorden. Ik vertegenwoordig de Duitsche Regeering in deze zaak. Wij zijn bereid uw geheim te koopen en er goed voor te betalen.”

„Het is zoo goed als verkocht aan de Engelsche Regeering.”

„Zoo goed als... dat is: nog niet werkelijk. Gij hebt het uw Regeering aangeboden voor honderdduizend pond sterling. Welnu, ik wil u tweehonderdvijftigduizend pond betalen. Deze som zal op uw naam worden geplaatst op een door u aan te wijzen bank op het oogenblik dat u mij de formules overhandigt.”

„En als ik weiger?”

„Dan wordt u doodgeschoten!”

Kolonel Hanmetz sprak zonder de minste zweem van ontroering. Het gesprek had even goed over het meest gewone onderwerp kunnen lopen.

Steinway deinsde terug.

„Meent U dat?”

„Zeer zeker. En ik kan u niet veel tijd laten om na te denken. Na acht en veertig uur wacht ik uw besluit.”

Steinway deed een stap voorwaarts.

„Gij zoudt het wagen mij te doen dooden?”

„Zonder de minste gewetenswroeging. Wij spelen beiden hoog spel, gij en ik, professor. Ik kan u tweehonderdvijftig duizend pond aanbieden of . . .” hij haalde de schouders op, . . . „een rustigen dood. Denk er wel om, niemand weet waar gij zijt. Gij zijt verdwenen, dat is alles. Gij zijt niet de eerste man die in Londen spoorloos verdwenen is en gij zult ook de laatste niet zijn. Ik onderstel, er zijn er wel een dozijn zoek, sedert het oogenblik dat men u op het Barnesveld overviel.”

„Maar, iemand kan ons gezien hebben. We kunnen gevolgd zijn tot aan Southampton.”

„Als zoo iets gebeurd is, dan zal kapitein Von Arnheim gefusileerd worden, omdat hij zulk een groote domheid begaan heeft. U ziet, professor, op hulp behoeft u niet te rekenen. Gij zijt verdwenen. Het ligt nu in uw keus, wat met u gebeuren zal: een fortuin of . . .” Hij liep langzaam naar de deur; daar wachtte hij een oogenblik. „Ik verzoek u het erustig in overweging te nemen. In uw geval, zou ik geen oogenblik aarzelen. Twee honderd vijftig duizend pond is een groote som — men kan er van leven als een prins!”

„En als ik u de formules geef, belooft u me dan, dat het mij zal worden uitbetaald?”

Voor de eerste maal gedurende het onderhoud veroorloofde de kolonel zich zijn gelaat tot een lach te plooien. „Nee, professor,” zei hij, „ik eisch dat u volgens uw formules de ontplofbare stof maakt, dan zullen we, u en ik, de proef er mee nemen, en daarna ontvangt u het geld.”

Hij sloot de deur weer achter zich en Steinway hoorde er de grendels voorschuiwen.

Gedurende de nu volgende twaalf uren trachtte hij met zich zelf tot een besluit te komen. In zijn eene hand lag de dood, in zijn andere schande en de wetenschap gedurende zijn verdere leven, dat hij zou zien hoe Duitschland zich wist op te werken tot een aantastbare eerste wereldmacht ten koste van zijn eigen vaderland. Voor Engeland betekende dit slechts: algeheele ondergang. De betrekkingen tusschen de beide landen waren reeds tot het uiterste gespannen. In deze uren begon hij bijna de genialiteit van zijn eigen brein te vervloeken. Op genade behoefde hij niet te hopen. Hij was menschenkenner genoeg om bluf, hoe goed gemaskerd, duidelijk te kunnen onderscheiden van bitteren ernst.

Gedurende deze uren van overpeinzing werd hij af en toe opgeschrikt door zwaar kanongebulder. Er werd juist in de Mannstadt-vesting een nieuw kanon beproefd, de uitvinding van een Duitsch ingenieur. Steinway beefde bij de gedachte aan de uitwerking die dat wapen zou hebben, geladen met zijn nieuw kruit.

Uren lang liep hij het kleine vertrek op en neer, zijn hersens peinigende om een middel te vinden om uit dit verschrikkelijke dilemma te geraken. Het leven is zoo zoet,

en hij had nog zooveel werk te doen; doch hij wilde zijn vrijheid niet koopen ten koste van zijn eer en zijn vaderland.

Na vier en twintig uur trad kolonel Hanmetz zijn cel weer binnen. „Wel,” vroeg hij, „hebt ge reeds een besluit genomen?”

„De acht en veertig uur zijn nog niet om,” antwoordde Steinway.

„De helft ervan is om,” hernam de kolonel.

„Als ik het voorstel aanneem, hoe zal ik dan de zekerheid hebben, dat het geld mij wordt uitbetaald? Als je mij wilt dooden als ik zwijg, kun je me even gemakkelijk dooden als ik mijn geheim heb meegedeeld.”

„Gij hebt mijn eerewoord als Duitsch officier,” antwoordde de kolonel, „is dat voldoende?”

„Volkomen,” antwoordde Steinway. „Na het verlopen van den gestelden termijn zult u mijn antwoord hebben.”

De kolonel boog.

Na eenige uren had Steinway zijn besluit genomen. In de vesting waar hij gevangen zat, op geen honderd meter afstand stond Duitschlands nieuwste kanon. In diezelfde vesting was in zijn brein ook het middel om dit kanon onoverwinnelijk te maken. In zijn overspannen geestes-toestand zag hij visioenen van Deutsche overwinningen te water en te land. Duitschland meester van de wereld, dictator op aarde! Dat was ook de droom van kolonel Hanmetz!

Toen hij eenmaal tot een besluit gekomen was, viel hij op zijn legerstede neer en sliep in als iemand die vermoeid is. Gedurende drie nachten had hij geen oog geloken en nu kwam de slaap tot hem als een vertroosting.

Hij ontwaakte door een tik op den schouder. Kolonel Hanmetz stond aan zijn bed.

„De acht en veertig uren zijn voorbij,” zeide hij.

„En mijn besluit is genomen!” riep Steinway geestdriftig uit.

„En dit is . . .?”

„Ik wil mijn geheim verkoopen. In den namiddag zal ik u een demonstratie geven van de ontzettende kracht van mijn uitgevonden ontploffingsmiddel. Eerst moet ik echter de noodige grondstoffen hebben.”

Indien kolonel Hanmetz verlichting gevoelde of rechtmatigen trots door het bereikte succes, dan liet hij hiervan niets merken.

„U zult alle benodigdheden hebben, die u verlangt,” zei hij eenvoudig.

„Ik zal u hiervan een lijst geven.” Steinway nam vulpen en papier uit zijn zak en schreef verscheidene namen van chemicaliën op. Van deze geheele lijst had hij er slechts vier nodig. De rest diende slechts om anderen te verhinderen zijn middel na te maken.

„Nu ik heb voldaan aan uw verzoek,” zei Steinway, terwijl hij den kolonel zijn lijst overhandigde, „zou ik gaarne willen, dat u ook een verzoek van mij inwilligde.”

„Als ik het kan toestaan, is het toegestaan.”

„Ik zou graag het nieuwe kanon eens willen zien, ik heb er in Engeland reeds iets van gehoord.”

„Uw proefneming zal plaats hebben in het ijzeren laboratorium. Daar staat ook het eenige volkomen gemonteerde kanon.”

„Ik dank u,” zei Steinway.

Het ijzeren laboratorium was in werkelijkheid een ruime ijzeren loods. De wanden waren bijna geheel van glas en het dak één reusachtige glazen lantaarn.

Aan het eind van deze loods stond het nieuwe kanon, het affuit nog verschroeid door de kort te voren gehouden schietoefeningen. Steinway wijdde eenigen tijd aan de bezichtiging en deed vele vragen over het mechanisme.

Eindelijk wendde hij zich af, liep naar een groote toonbank en overhandigde onderwijl aan kolonel Hanmetz een papier, waarop de wijze van vervaardiging geschreven was van zijn nieuwe uitvinding.

Een kleine kring van ongeveer twintig menschen stond rondom hem als hij met zijn demonstratie begon. Het waren de hoogste autoriteiten van het arsenaal en allen beschouwden hem met blikken vol begeerige belangstelling als menschen die zich over een succes verheugden. Op het gelaat van enkelen was een nieuwsgierigheid gemengd met vrees te lezen, toen Steinway kalm de verschillende chemische stoffen in hun juiste proporties vermengde. In zijn onmiddellijke nabijheid stond kolonel Hanmetz, met een glimlach van voldoening op het gelaat. Hij wist dat deze gebeurtenis voor hem het persoonlijk succes betekende van door hem met zorg uitgewerkte plannen. Hij voelde zelfs een zekere bewondering voor de zelfbewuste, onbevreesde wijze waarop de Engelschman de gevaarlijke grondstoffen behandelde.

Eensklaps keek Steinway op, een grooten stamper in de hand. Voor hem op de toonbank lag een hoop grijsachtig, oogenschijnlijk onschuldig poeder.

„Dit, mijne heeren, is nu het nieuwe kruit,” zeide hij.

Hij wachtte een oogenblik, terwijl de officieren om hem heen drongen. Aller oogen waren op het nieuwe ontploffingsmiddel gericht.

„Hier is genoeg,” vervolgde Steinway, „om de geheele vesting op te blazen, zoodat geen steen op den anderen blijft. In een enkele seconde is hier slechts een ruïne over. De geringste klap of stoot is voldoende om het kruit te doen ontploffen.”

Iets in zijn toon deed de omstanders instinctmatig opzien, alsof zij raadden, wat volgen zou.

Kolonel Hanmetz begreep eensklaps alles en wierp zich op den professor. Te laat! Steinway had den arm met den stamper opgeheven! Het volgende oogenblik daalde het met kracht neer op het poeder. Een verblindende lichtstraal, een vreeselijke oorverdoovende ontploffing volgde, daarna stilte — een stilte waarin de kreten waren verstikt van allen, die op dit oogenblik de eeuwigheid waren ingegaan.

De schok werd mijlen in den omtrek gehoord en den volgenden dag was de ramp in heel Europa bekend. Het groote arsenaal te Mannstadt was in de lucht gevlogen. Het was één ruïne. De schok had ook aan de stad een kwart mijl in den omtrek groote schade berokkend.

Doch de berichten omtrent deze ramp konden niets vertellen van de beide geheimen bedolven onder de ruïne; — twee geheimen die een mogendheid zouden hebben gemaakt tot meesteres van de wereld. Evenmin vermeldten ze den naam van den man, die liever zijn leven gegeven had, dan te willen bewerken, dat een vreemd land, ten koste van zijn vaderland, de grootste wereldmacht werd.

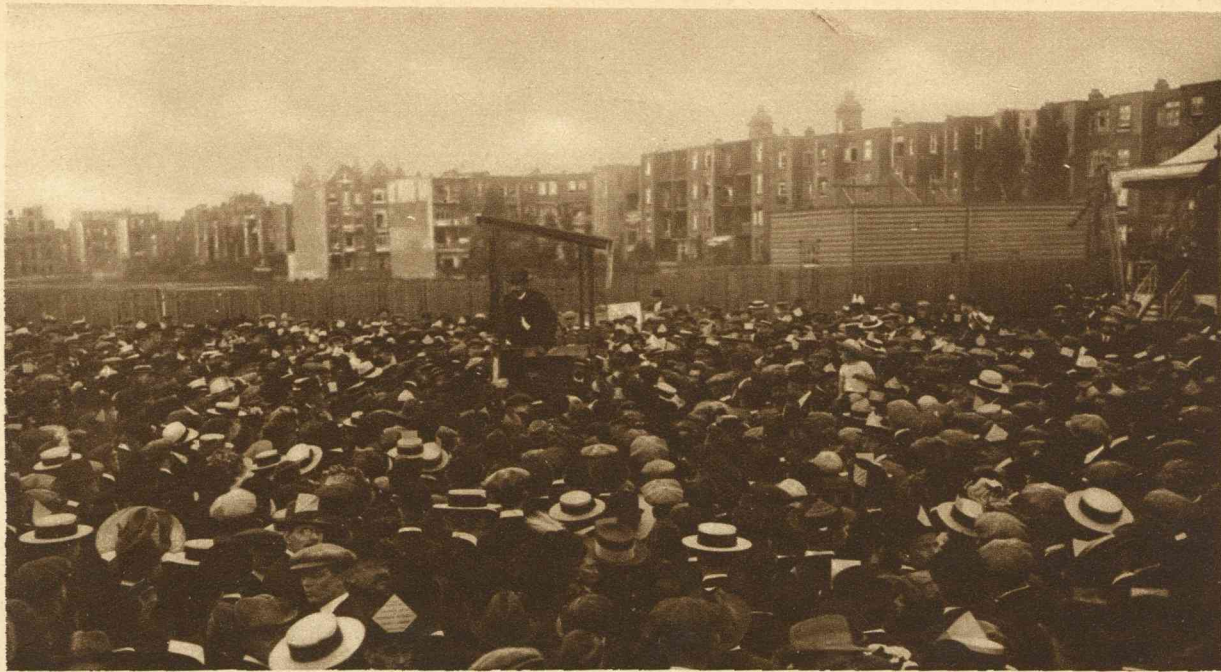
De Engelsche jongelui, de pootige jongens, die in de jaarlijkse, befaamde roeiwedstrijden bij Henley, op de Theems, den roem van de Britsche roeisport hoog houden, zullen hebben op te passen voor vrouwelijke concurrentie. De hier afgebeelde schoonheden, damesleerlingen van Wellesley College,

hebben op de Charlos rivier over langen afstand geroeid en den tijd waarin zij dien aflegden, gerekend tegen dien van 1912, met 7 minuten bekort. Het zal ten slotte den mannelijke roeiers niet veel moeite kosten om het hoofd te buigen voor zooveel kracht en uithoudingsvermogen, bij zooveel gratie.

EEN „JONGE ACHT”.

Deze vrouwelijke beoefenaren van de roeisport zijn record-breeksters.

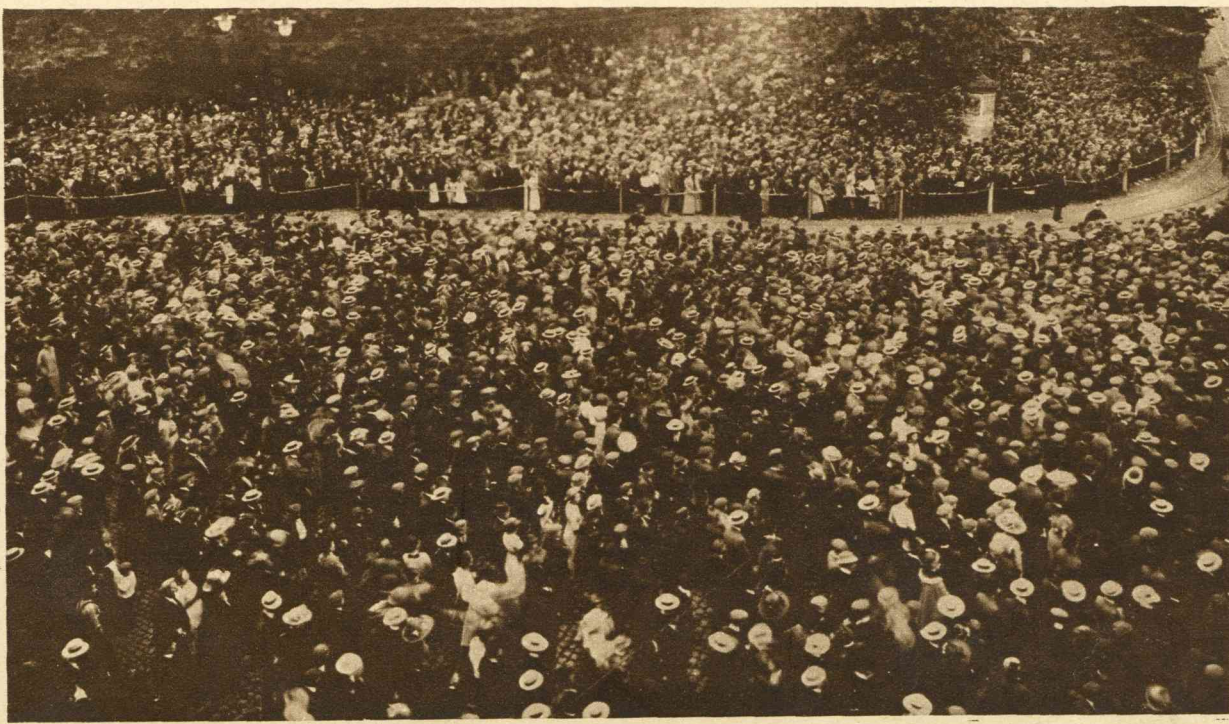

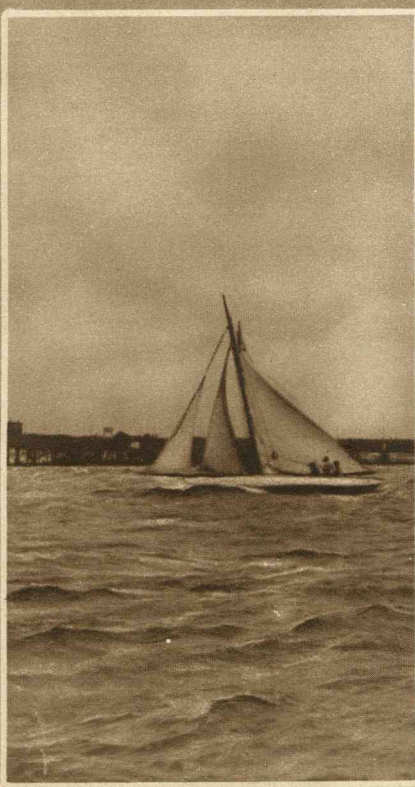
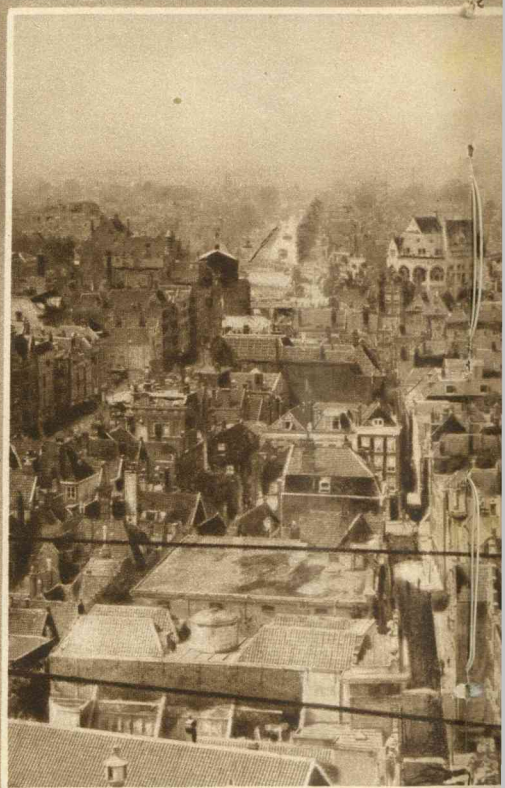
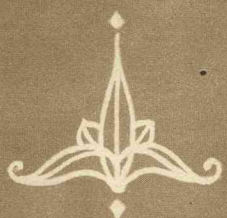
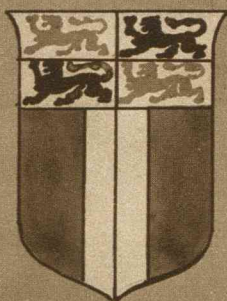
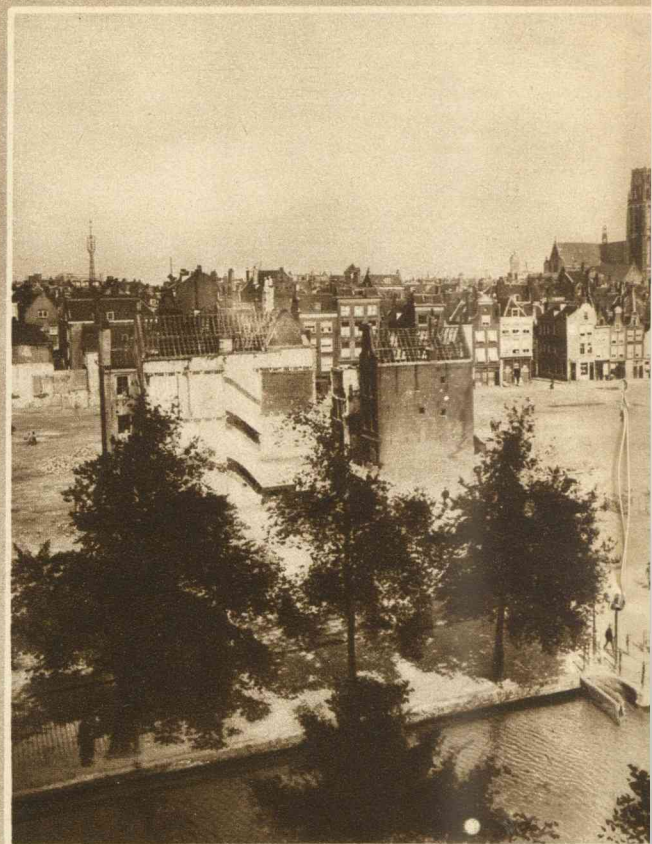
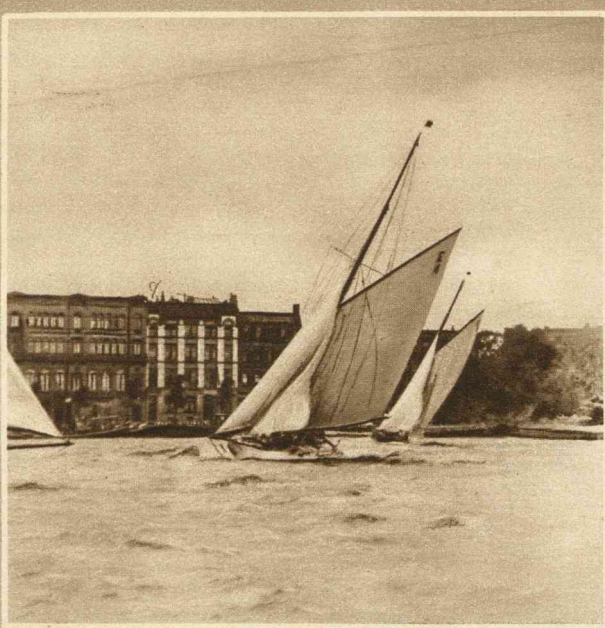
DE VERKIEZINGEN

VOORAF:
Mr. TROELSTRA
OP EEN METTING SPREKENDE

TIJDENS:
DE PREMIER MINISTER TH. HEEMSKERK
EN ZIJN COLLEGA MINISTER REGOUT
NAAR HET STEMBUREAU GAAND

EEN VERKIEZINGSAGENT:
DE AFLOOP:
DE MENSCHENMENIGTE DEN UITSLAG
VOLGEND : : : : :

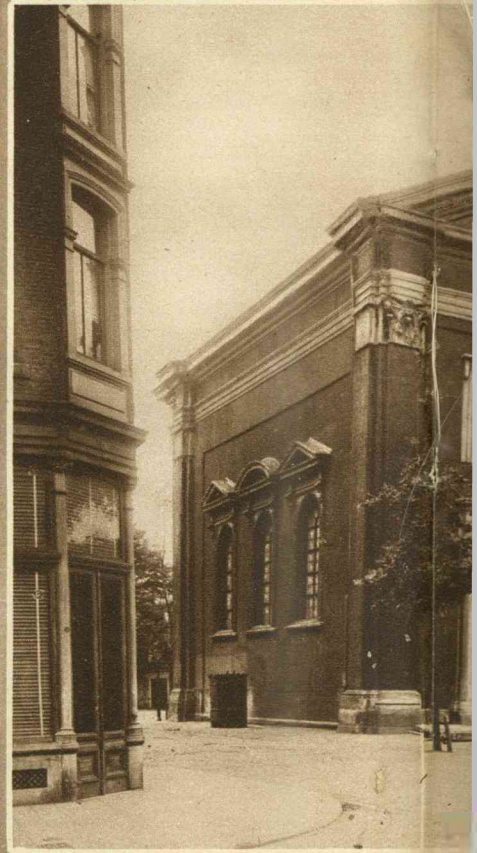
: GROOT-ROTTERDAM :

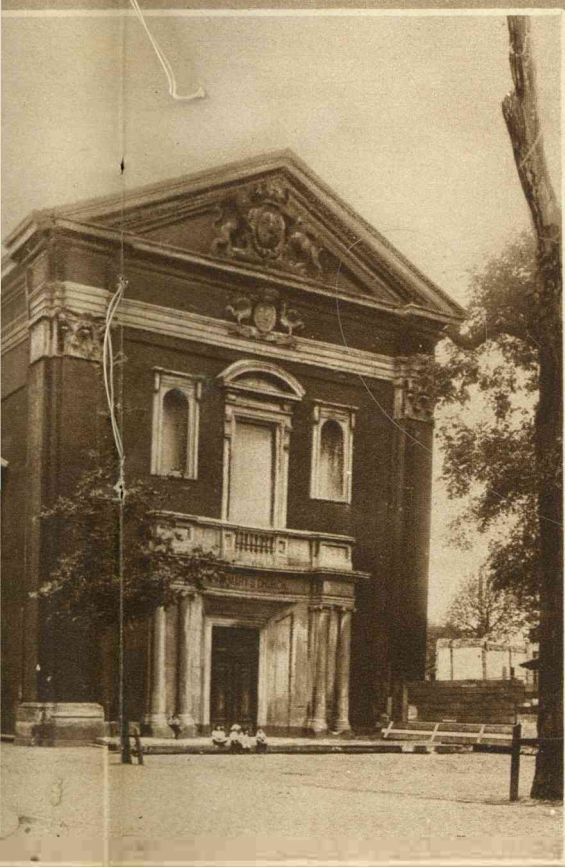
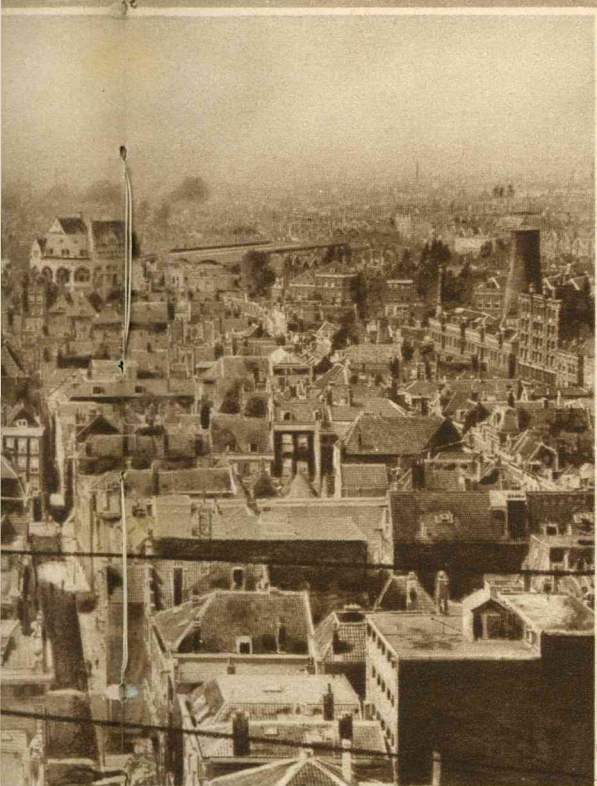
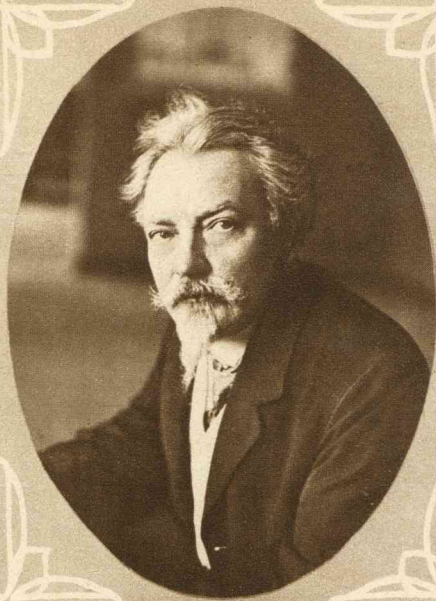
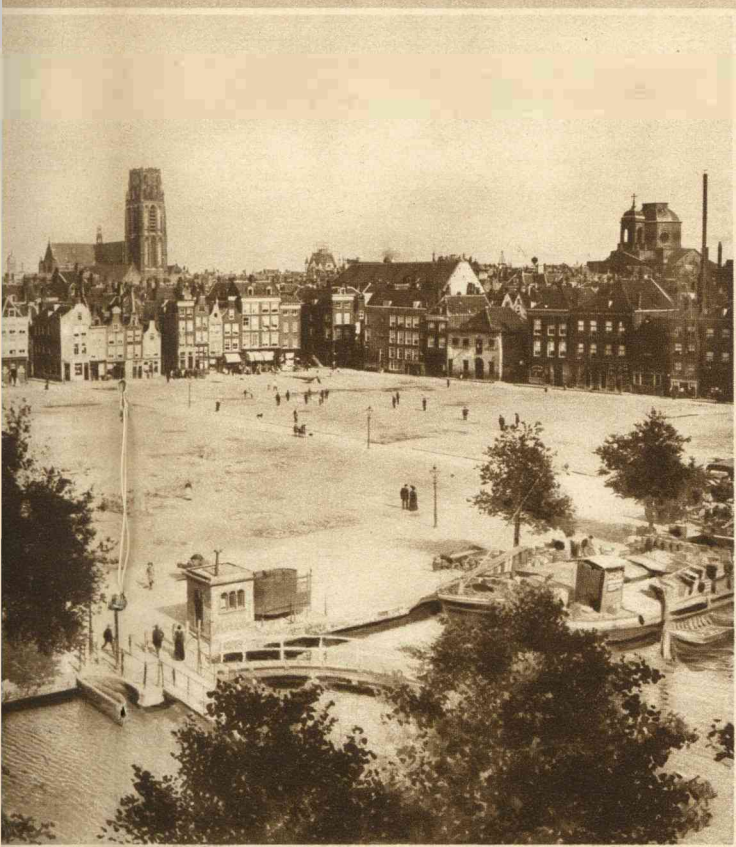
De tweede stad des Rijks die een reeds zoo beduidende rol speelt als koopstad en als havenstad, is bezig zich in elk opzicht tot groote stad te ontwikkelen, dank zij de voortvarendheid van de stedelijke bestuurders en in het bijzonder van den burgemeester, den heer mr. Zimmermann, wiens portret hierboven te vinden is, ter linkerzijde van de foto, die de plaats aanduidt waar het nieuwe stadhuis zal gebouwd worden.

Het portret van den bouwmeester van het nieuwe raadhuis, prof. Henri Evers, treft men hierboven rechts aan.

Onze middenfoto's geven een indruk van de „Tweede groote doorbraak” te Rotterdam.

Er is in onze groote steden een opruimingsgeest, zooals er in de historie misschien nooit is voorgekomen, Amsterdam, Den Haag en niet het minst Rotterdam breken weg wat er aan een goede verkeers-ontwikkeling in den weg staat en besteden schatten aan een intense verbetering van de wegen en het stedenschoon. In Rotterdam vooral zijn er plannen aangenomen die van verzienden blik en enormen durf getuigen. En onmiddellijk daarop worden weer plannen ter goedkeuring voorgelegd, die de eerste evenaren.

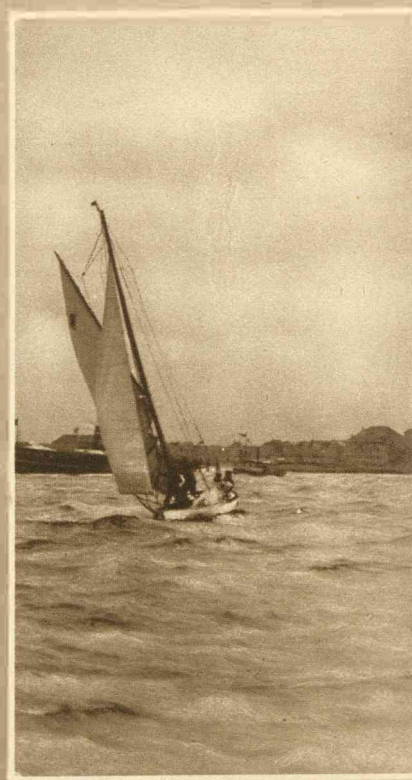
Het hart van de oude stad zal een totale ommekeer ondergaan. Aangenomen is reeds om de vischmarkt te doen verdwijnen, de panden aan de Leuvehaven te amoveeren waaronder het nieuwe modepaleis van Gerzon . . . En nu is er een nieuwe verkeersweg in ontwerp gereed van Noord naar West waarbij nauwe straatjes als Meent en Hofstraat tot 20 Meter worden verbreed en dwars door andere straten heengebroken wordt. Deze nieuwe weg loopt langs het nieuw ontwerp stadhuis en komt uit op den breeden Goudschen Singel. De kosten worden geraamd op pl.m. 8 miljoen.

De drie foto's van den doorbraak kunnen, zooals men ziet, één geheel vormen, hetgeen wij om technische redenen nalieten. Zij geven een mooi stuk panorama van Rotterdam.

In een zich zoo sterk ontwikkelende stad moet gestadig het oude voor het nieuwe wijken.

Zoo zal nu ook de Engelsch-Episcopaalsche kerk, bekend om haar scheeven stand worden afgebroken en vervangen door een grootere nieuwe met Seaman's Institute daaraan verbonden.

Deze kerk is in de 17^e eeuw gesticht en was eertijds voorzien van een torentje. Jarenlang is zij door de Engelsche Regeering gesubsidieerd. Ook nu is het aan Engelschen steun te danken, dat er een nieuwe kerk komt, aangezien het gering aantal leden (pl. m. 50 slechts) daartoe niet in staat is.

DE VERVLAAMSCHING DER GENTSCHEN HOOGESCHOOL.

MR. FRANS VAN CAUWELAERT.

CAMILLE HUYSMANS.

MR. LOUIS FRANCK.

Onder al de vrije volkeren is er slechts één enkel, dat niet in het bezit is van een Hoogeschool waar het onderricht in de moedertaal wordt verstrekt en dat is het Vlaamsche volk. Over het onrechtvaardige van een dergelijken toestand zullen wij hier niet uitweiden en evenmin zullen wij den nadruk leggen op de schade die daardoor op verstandelijk, zedelijk zoowel als stoffelijk gebied aan dat volk wordt toegebracht.

Reeds in het verslag dat in 1858 door de zoogenaamde Vlaamsche Grievencommissie werd uitgebracht, — die bij Koninklijk besluit was ingesteld om de verschillende bezwaren van het Vlaamsche volk in taalopzicht te onderzoeken, — werd op die leemte gewezen. Doch veel jaren zouden er nog verlopen alvorens dat belangrijke vraagstuk op het programma van de Vlaamsche Beweging zou worden geplaatst. Wel werd van tijd tot tijd op de noodwendigheid van een Vlaamsche Hoogeschool voor het Vlaamsche volk gewezen, — dat deed o. a. de voor een paar jaar overleden Vlaamschgezinde volksvertegenwoordiger Edward Coremans in een rede welke hij in de Kamer in 1889 uitsprak, — maar het zou tot 1896 duren, vooraleer het punt aan een ernstig onderzoek zou worden onderworpen. Op het 23e Nederlandsch taal- en letterkundig Congres in dat jaar te Antwerpen gehouden, werd op voorstel van den heer Pol de Mont een Commissie benoemd, die voor opdracht kreeg om na te gaan welke de beste wijze zou zijn om het Vlaamsche volk in het bezit van een Hooger Onderwijs in de Nederlandsche taal te stellen. Voorzitter van die Commissie was Dr. Max Rooses en Secretaris-verslaggever Dr. Julius Mac Leod, hoogleeraar te Gent. Het jaar daarop reeds werd het verslag der Commissie in het licht gegeven; dit voorzag hetgeen men genoemd heeft, de trapsgewijze vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool. Dit stelsel kwam op het volgende neer: te beginnen met een zekeren datum, door de wet vast te stellen, zouden de hoogleeraars der Universiteit uitgenoodigd, maar niet gedwongen worden om in de Nederl. taal te doceeren, maar telkens als een leeraar aftrad of stierf zou hij vervangen worden door iemand die uitsluitend onderricht door middel van de Nederlandsche taal zou verstrekken. In dat stelsel, en dat was het zwakke punt, bleven de technische scholen buiten beschouwing. Daaraan zou niets veranderd worden. Alleen enkele leergangen van practischen aard zouden worden ingericht, om den Belgische ingenieurs een zekere kennis van 't Nederl. bij te brengen wat hun zou toelaten met Vlaamsche werkliden om te gaan.

Intusschentijd hadden ook de Vlaamschgezinde studenten niet stil gezeten. Het bekende Studentengenootschap „'t Zal wel Gaan" van Gent had in 1897—98 een referendum ingericht over de wenschelijkheid en de mogelijkheid om een Nederl. Hoogeschool in België te stichten. Het vraagstuk was voor de rechtbank van de openbare meening op dat oogenblik nog zóó nieuw, dat het nog van een principieel standpunt moest worden beschouwd en het goede recht

van het Vlaamsche volk op het bezit van een Hoogeschool in eigen taal nog moest worden betoogd.

Sedert dien hebben de studenten, zoowel liberale als katholieke, zich beijverd om het denkbeeld ingang te doen vinden. Van 1899 tot 1905 werden door hen zes Congressen voor de vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool ingericht. Een flinke propaganda werd door hen op touw gezet om het eigenlijke volk het belang van een Nederlandsche Universiteit te doen beseffen en talrijke meetings werden door hen belegd. In 1910, ter gelegenheid van den vijf en zeventig jarigen verjaardag van het bestaan der Katholieke Hoogeschool te Leuven, trokken een 600 tal Vlaamschgezinde studenten van die Universiteit, onder het zingen van „Wij eischen een Vlaamsche Hoogeschool", voorbij de tribuun waar de overheden, de hogere geestelijkheid van het land en haar vreemde uitgenoodigden zich bevonden. Die betooging was des te welsprekender, daar weinige jaren vroeger, in een berucht geworden brief, de bisschoppen van België zich tegen een hooger onderwijs door de moedertaal hadden uitgesproken. Sindsdien is er wel kentering gekomen in die kringen en in 1911 werden aan de Universiteit te Leuven zelve een aantal leergangen door middel van onze taal gedoceerd. Over het verzet dat zelfs in zekere, gelukkig weinig talrijke, Vlaamschgezinde kringen tegen de oplossing door de Hoogeschoolcommissie voorgesteld, ontstond, zullen wij niet uitweiden.

Een nieuw onderzoek van het vraagstuk drong zich op en in 1907 werd aan de Commissie van 1896, maar nu aangevuld en uitgebreid, verzocht om het punt nogmaals ernstig te bestudeeren. Dr. Max Rooses leidde, zooals in 1896, haar werkzaamheden, en het was de heer Lodewijk de Raet, die als haar verslaggever optrad. De uitkomsten van dat onderzoek werden neergelegd in het lijvige werk, dat in 1909 onder den titel: „Vlaamsche Hoogeschoolcommissie Verslag over de vervlaamsching der Hoogeschool van Gent" verscheen. Als hoofdpunten van dit verslag moeten worden aangestipt: 1°. dat de vervlaamsching der polytechnische scholen als een noodzakelijk iets werd onder de oogen gezien; 2°. dat de vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool op een andere trapsgewijze manier zou plaats hebben dan in het eerste verslag was voorzien. Men zou n.l. naast de bestaande Fransche leergangen in iedere faculteit en in de polytechniek Nederl. leergangen inrichten, te beginnen met het eerste studiejaar, om aldus geleidelijk op te klimmen. De Fransche leergangen zouden worden afgeschaft, bij het verdwijnen van de hoogleeraars daarmee belast.

Een wetsontwerp, in dien zin opgemaakt, werd bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediend en zal, naar men hoopt, binnen kort in bespreking worden genomen.

Nadat de Vlaamsche Hoogeschoolcommissie zich van wat men zou kunnen noemen, haar studietoon had gekwet, werd haar de leiding van de propaganda voor de verwezenlijking van het plan opgedragen.

Daartoe was in de eerste plaats geld noodig; met dat

doel kwam het Vlaamsche Hoogeschoolfonds tot stand. In enkele jaren bedroeg het ongeveer 40.000 francs. Onder de giften die toekamen was er een van 10.000 francs en een van 5.000 francs.

Vervolgens werd het noodig geacht om een orgaan in het leven te roepen, dat geregeld het goede recht op een Nederl. hooger onderwijs en de mogelijkheid daarvan, — want dit laatste is in België nog steeds noodwendig, — zou aantoonen. Daarvoor zorgt het maandblad van de Commissie, „De Vlaamsche Hoogeschool", dat niet alleen een getrouw overzicht geeft van de beweging ten voordeele van de zaak, maar dat ook bij voortduring op den hoogen stand wijst dien de hogere studiën in Nederland innemen en op de groote plaats van deze in de wereldwetenschap.

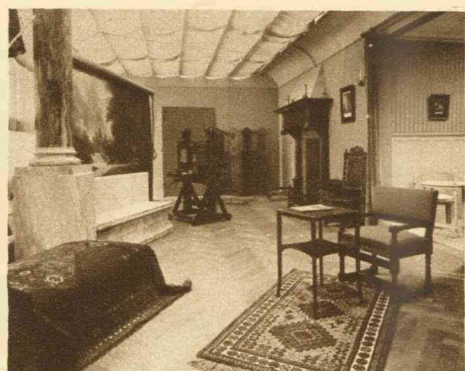
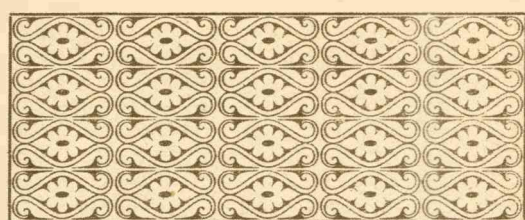
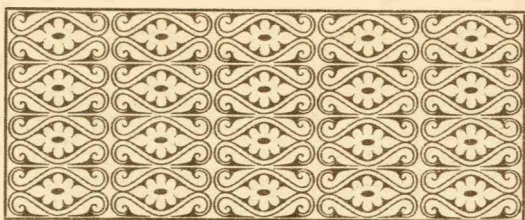
Bovendien werd gepropagandeerd heel het Vlaamsche land door. Die propaganda werd ingeluid door de schitterende volksmeeting, die den 18den December 1910 te Antwerpen, ten aanzien van 5000 personen plaats had, en waar drie gezaghebbende volksvertegenwoordigers, de heeren Franck, van Cauwelaers en Camille Huysmans, namens de liberalen, de katholieken en de socialisten, hun onverdeelbare eensgezindheid ter zake de vervlaamsching van de Gentsche Hoogeschool kwamen verkondigen. Deze meeting en vooral het optreden van de drie „Kraaiende hanen", zooals men ze genoemd heeft, verwekte grooten indruk in het land, bij vrienden zoowel als bij vijanden.

Zij werd het uitgangspunt van talrijke andere soortgelijke vergaderingen in steden en in dorpen. Propagandacommissies kwamen in verscheidene plaatsen tot stand en week aan week gingen sprekers het goede woord verkondigen en het volk aantoonen welke groote intellectuele en ook stoffelijke belangen het bij het bestaan van een hooger onderwijs in de Nederl. taal had.

Een groot volkspetitionnement werd door het „Nationaal Vlaamsch Verbond" ingericht. Op dit oogenblik werden reeds 100.000 handteekeningen verzameld. Anderzijds zorgde de „Vlaamsche Hoogeschoolcommissie", die feitelijk een uitvloeisel is van het „Algemeen Nederlandsch Verbond", er voor om handteekeningen van gestudeerden bijeen te krijgen ten voordeele van de bewuste hervorming.

Ook de franschsprekende Belgen trachtte men te bereiken en te overtuigen van het rechtvaardige van de zaak. Met het oog daarop werd het verslag van de Vlaamsche Hoogeschoolcommissie in het Fransch vertaald en ook een Fransche vertaling van de beknopte samenvatting in het licht gegeven en in talrijke exemplaren verspreid.

Op het oogenblik staat de zaak zoo dat zelfs de vijanden van het vraagstuk van het principe van een Nederl. Hoogeschool in België gewonnen zijn. De strijd gaat nu alleen om de vraag of het de Gentsche Hoogeschool is die dient te worden vervlaamscht. Voor de Vlaamschgezinden is dit de eenig mogelijke oplossing. Ook die oplossing is het juist welke hardnekkig door hun tegenstanders wordt bestreden.

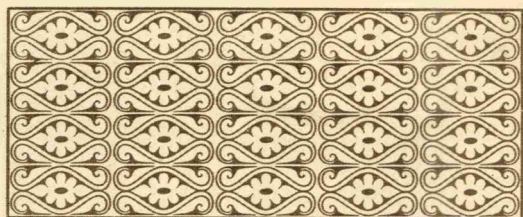
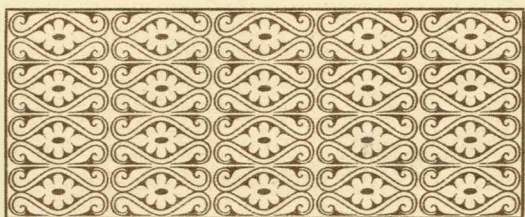
ATELIER MERKELBACH

De toegang tot dit atelier wordt gevormd door... een lift.

Inderdaad zou een andere toegang niet passen voor deze allernodernste der photographische ateliers van de hoofdstad. Er is iets Amerikaansch in om een dergelijke inrichting te vestigen op de bovenste verdieping van het groote gebouw Hirsch en Co., aan het Leidsche Plein. En van Amerikaanschen ondernemingsgeest is ook de inrichting dezer ateliers, waarop onze foto's een kijkje geven.

Uiterst smaakvol zijn de ontvangtsalon, de boudoirs, het groote vertrek waar de opnamen plaats hebben. Ruim en fraai belicht zijn de ateliers, waarin die opnamen worden afgewerkt. Wie hier binnentreedt gevoelt aanstonds, dat in een van zoo goeden smaak getuigende omgeving, in een zoo kunstzinnig milieu, ook artistiek werk wordt geleverd.

Dat is dan ook inderdaad het geval. Onze illustraties zeggen in dit opzicht méér dan woorden vermogen. Zij spreken boekdeelen van de kunst van den modernen photograaf, die niet langer een gewone handwerksman is, doch die rang heeft verkregen temidden van de beoefenaren van de verbruikskunst in al hare vertakkingen, die een kunstnijvere is geworden.

Eerste Nederl. Tentoonstelling Op Scheepvaartgebied

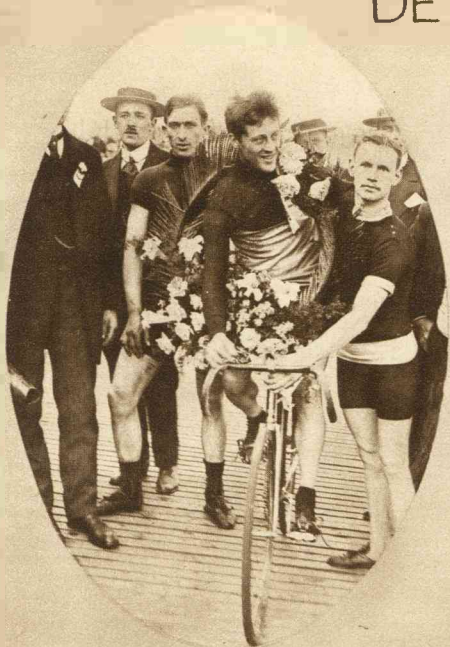

EEN OVERZICHT VAN HET MARKTPLEIN; een attractie van de E. N. T. O. S.

HET OPTREKKEN VAN DE BURGERWACHT OP HET MARKTPLEIN VAN OUD-AMSTERDAM.

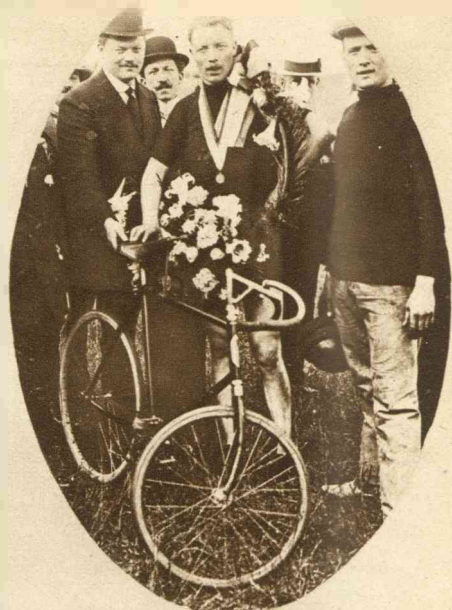
DE NEDERLANDSCHE KAMPIOENSCHAPPEN

ULYSSES.

ULYSSES, DIDIER EN HOL.

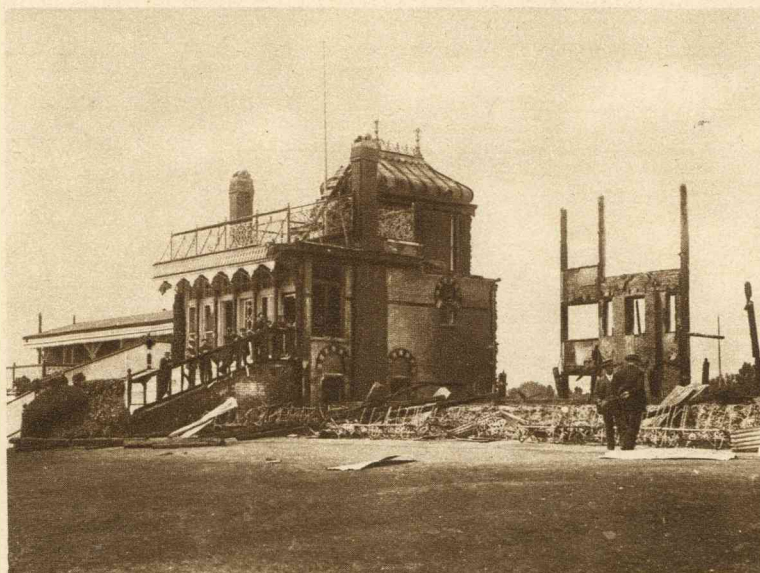
VAN NEK.

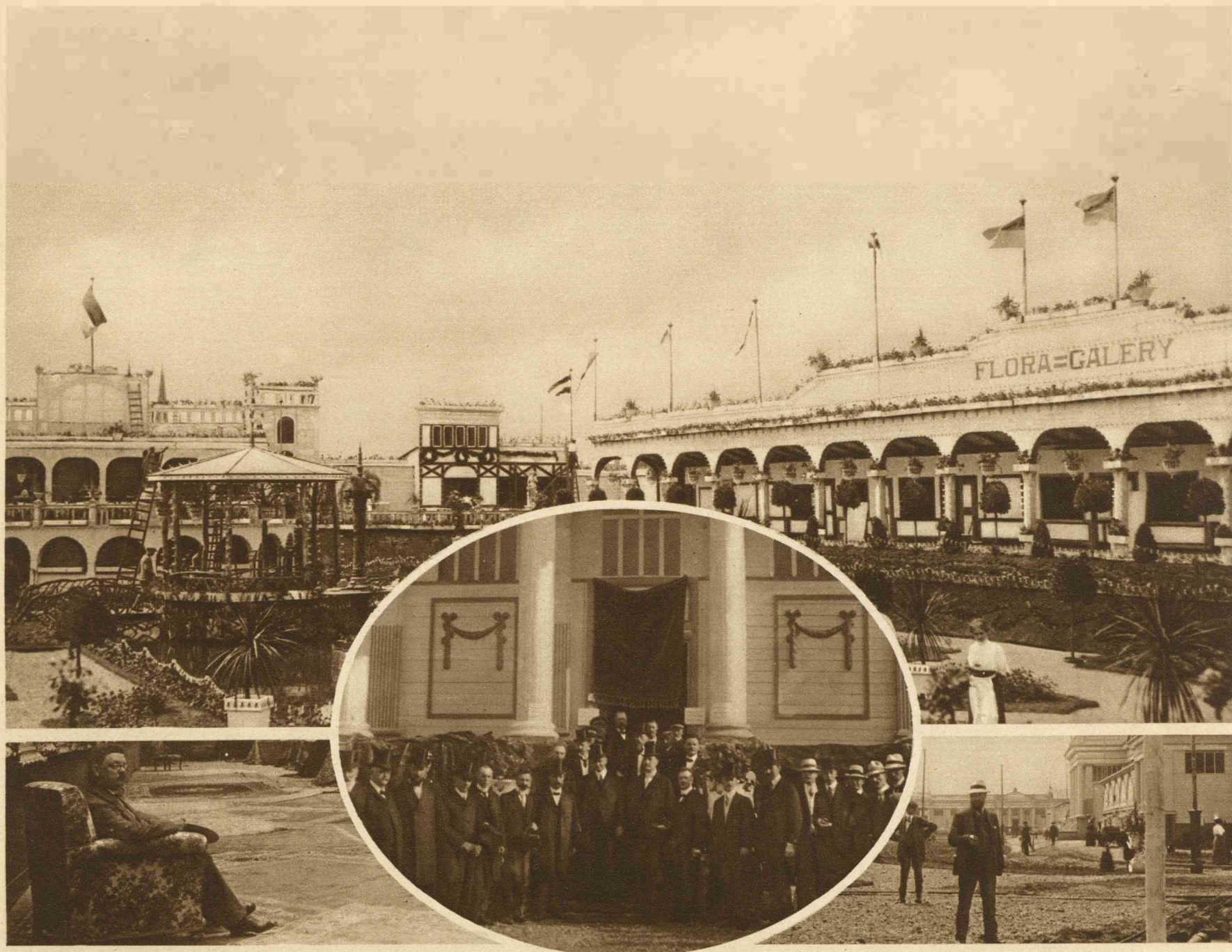
DE NIEUWE MODES IN ENGELAND, OPNAMEN BIJ DE WEDSTRIJDEN TE ASCOT

BIJ DE ILLUSTRATIES

De wedstrijden waarbij de Nederlandsche Kampioenschappen voor liefhebbers en beroeps-wielrijders zijn verreden, hadden op de Scheveningsche Wielerbaan plaats, onder zeer groote belangstelling van de zijde van het publiek. Niet minder groote belangstelling toonde het Britsche publiek voor de jaarlijksche rennen te Ascot, waar een der belangrijkste wedstrijden wordt gehouden, n.l. die om den gouden beker (Gold Cup). Ascot is voor de Engelschen wat Auteuil en Chantilly zijn voor de

Franschen. De groote mode-makers zenden naar het renpark hun mannequins, die er rond loopen te midden van de dames uit de groote wereld — en ook wel uit de halve wereld — als levende bekendmakingen van al het nieuwe dat de mode biedt, het moois en ook wel het leelijks. Onze foto's geven twee nieuwe toiletten aan. De courses werden ditmaal niet gestoord door optreden van kiesrechtjuffrouwen, die het nog al vaak op wedren-inrichtingen gemunt hadden. Zoo hebben zij o.m. de koninklijke tribune op het renveld van Hearst Park afgebrand.

DE TILBURGSCHЕ TENTOONSTELLING

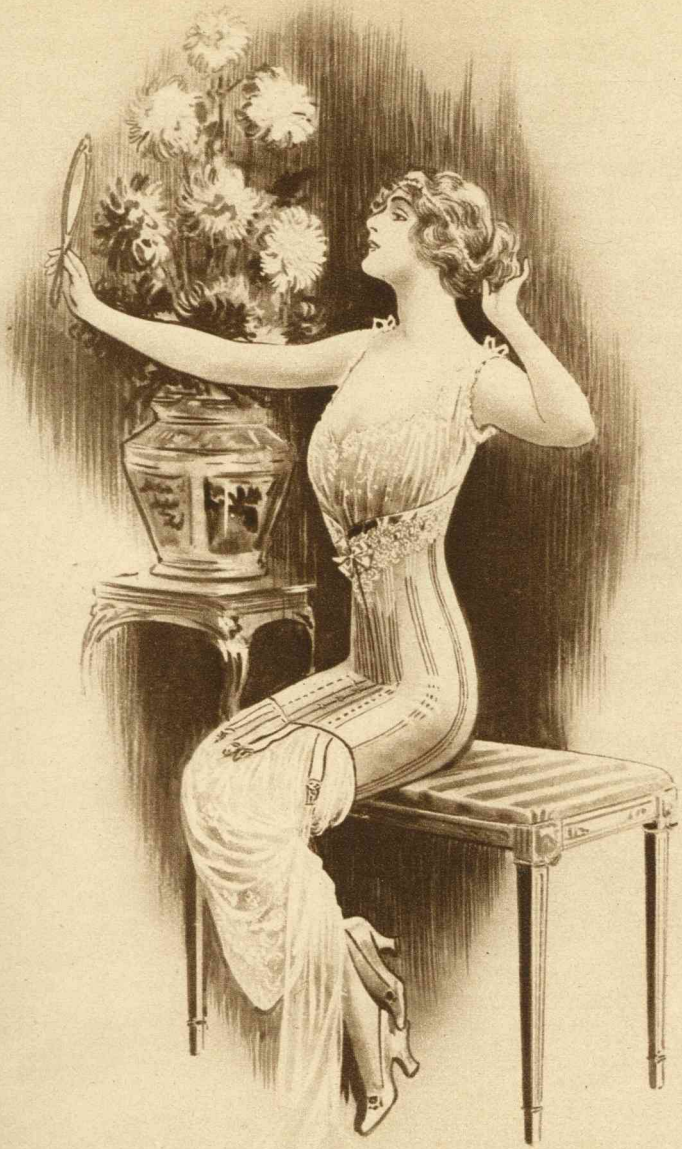
door minister Talma geopend (zie foto), wekt bij het bezichtigen de gunstigste verwachtingen op een groot succès, gelijk reeds eenige jaren geleden het geval was met een soortgelijke tentoonstelling in deze welvarende nijverheidsstad.

Destijds was de tentoonstelling bescheidener van omvang en duurde zij maar de helft van den tijd, dien de tegenwoordige duren zal.

De tentoonstelling is het werk van den architect Albert Lejeune, wiens beeltenis hierbij gaat. Zij heeft een zeer fraaie kunstafdeeling (zie foto) bijeengebracht door de goede zorgen van dr. B. Daamen, (links in den fauteuil gezeten).

De bovenste foto geeft een blik op de Bloemenstad, die deel uitmaakt van het Lunapark.

ROYAL WORCESTER CORSETS

DE ALGEMEENE POPULARITEIT DEZER CORSETS IS VERSCHULDIGD AAN DE VOORTREFFELIJKHEID VAN HET FABRIKAAT EN DE UITSTEKENDE MODELLEN, WELKE EEN GOEDEN PASVORM GARANDEEREN VOOR IEDER FIGUUR

VERKRIJGBAAR IN DE VOLGENDE PLAATSEN:

A'dam, Royal Corset Store, Kalverstr. 194
Telef. 9969.
— A la Taille Elegante, Utrechtse
straat 58. Tel. 3921.
— Magazijn „De Bijenkorf”,
Damrak, Tel. 6068 en 2639.

Aalten, J. Leerink.
Amersfoort, Laurens J. Luyck.
Alkmaar, B. W. G. Lienesch.
Almelo, J. C. Heemann.
Apeldoorn, Magazijn de Nouveautés.
Arnhem, A. Bastiaanse.
Assen, A. van der Laan.
Beverwijk, Wed. J. M. Schippers Majoor.
Bergen-op-Zoom, Derwig v. Genk.
Boisward, B. J. Zaatman.
Boekoop, Gebr. van der Geur.
Breda, J. A. Joosen.
Burg-Tevel, M. Kuip.
Bussum, „Au Bon Marché”, K. W. Tobias.
Culemborg, „De Kleine Kapel”.
Coevorden, Bultuis—Smeman.
Delft, H. Revermann.
Deventer, H. & L. Elfrink.
Doetinchem, G. Rutten—Hijerink.
Edo, A. Kloosterboer.
Eindhoven, Gez. Peeters.
Enkhuizen, B. Ph. Fresco.
Enschede, A. J. Weller.
Goes, N.V. voorb. F. Q. C. den Hollander.
Gorinchem, J. A. Polak.

Gouda, H. C. Werning.
Groningen, Corset Royal, Heerestraat 104.
Den Haag, Au Corset Français,
Prinsstraat 98.
— A. Bastiaanse, Piet Heinstr. 92.

Haarlem, F. Wisbrun & Liffmann.
Harlingen, N. Kruisweg.
Heerlen, V. Spaetgens—Verheggen.
Heerenveen, J. H. Leefman.
Den Helder, H. Spruit.
Helmond, J. A. Hattink.
Hengelo (O.), H. H. Bonke.
's-Hertogenbosch, Taverne & De Meere.
Hillegom, J. G. Nipper.
Hilversum, A. Vlaanderen.
— K. Thijssen & Co.

Hoorn, S. I. De Vries.
Hulst, Maison Reiss v. d. Berghe.
Kampen, Magazijn „De Vlijt”, Joh. Kalker.
Koog a. d. Zaan, Jb. Carbaat.
Leeuwarden, A. Joosten & Co.
Leiden, Beuzemaker & Co.
Lisse, F. Tissing.
Lochem, A. van der Heide, firma M. Gorter.
Maastricht, C. Janssen, Markt.
Meppel, „De Kleine Kapel” Sch. Goldsteen.
Middelburg, H. Meijer.
Nijmegen, Firma Wed. Haspels,
Burchstraat 16—18, Telefoon 163.
Oosterhout, Magaz. „De Lelie”.
Oudenschot, W. Willems.

Oudshoorn, Fa. Niekirk & v. d. Boom.
Roermond, P. Henssen Smitshuijzen.
Rosendaal, Maison Schul Srs.
Rotterdam, H. Spruyt v. Rietschoten,
Hoogstraat 268.

Schagen, J. H. Schene.
Schiedam, J. G. Jacobs.
Sittard, H. S. Jaspers—Coenen.
Sneek, Gebr. van Bergen.
Steenwijk, Mathijs van Goor.
— S. Plantinga.

Terneuzen, H. M. Voormans De Pauw.
Tiel, Gebr. Levy.
Tilburg, R. Gerritsen—Smits.
Utrecht, A. Bastiaanse.
Venlo, Gez. v. d. Grinten.
Veendam, Doornbosch & Co.
Vlaardingen, Blum & Van Hattum.
Vlissingen, Au Bon Marché, Fa. A. de
Marcas.

Wageningen, F. W. Wesels.
Weesp, Wed. F. Wierper.
Weert, Frans van de Laer.
Wildervank, D. M. de Leve.
Wormerveer, Wed. W. Bakker.
IJmuiden, M. G. van Praag.
Zaandam, Magazijn „De Modegids”.
Zalt-Bommel,
Zandvoort,
Zeist,

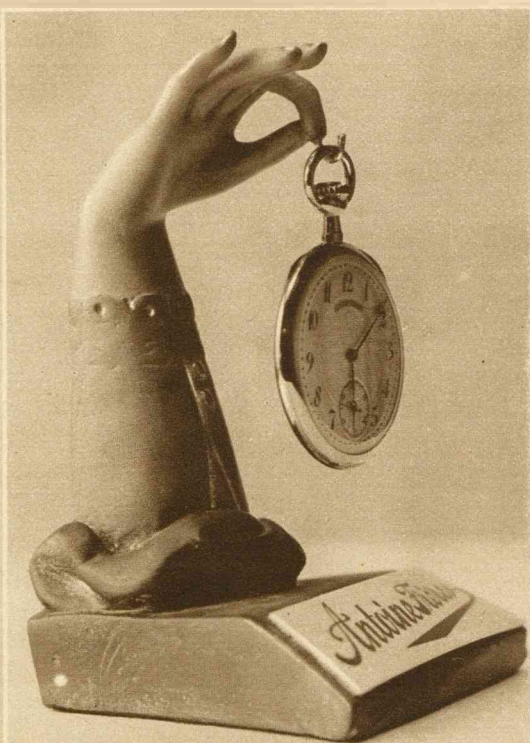
WAAR NIET VERKRIJGBAAR, ZICH TE WENDEN TOT DE FIRMA
ALEX ISRAËLS, 64 KEIZERSGRACHT, AMSTERDAM.

N.V.
VAN DEN BERG & CO'S
— METAALHANDEL —
AMSTERDAM.

WARMWATER-
TOESTELLEN.

BLINXMA & CO
BRONSWERKEN
RUYSCHSTRAAT 87-89
AMSTERDAM

ONOVERTROFFEN
ZIJN DE HORLOGES merk

Antoine Frères

OMEGA-WATCH.
„Omega” times the timers.
H. KIEK & ZN. LEIDSCHESTRAAT 21.
AMSTERDAM.

DEZE PRAKTISCHE TASCH heb ik voor
f 4.75 gekocht in het
CITY-MAGAZIJN
HENRI HAGEMEYER
140 Kalverstraat, Amsterdam.

FERWERDA & TIEMAN'S WIJN